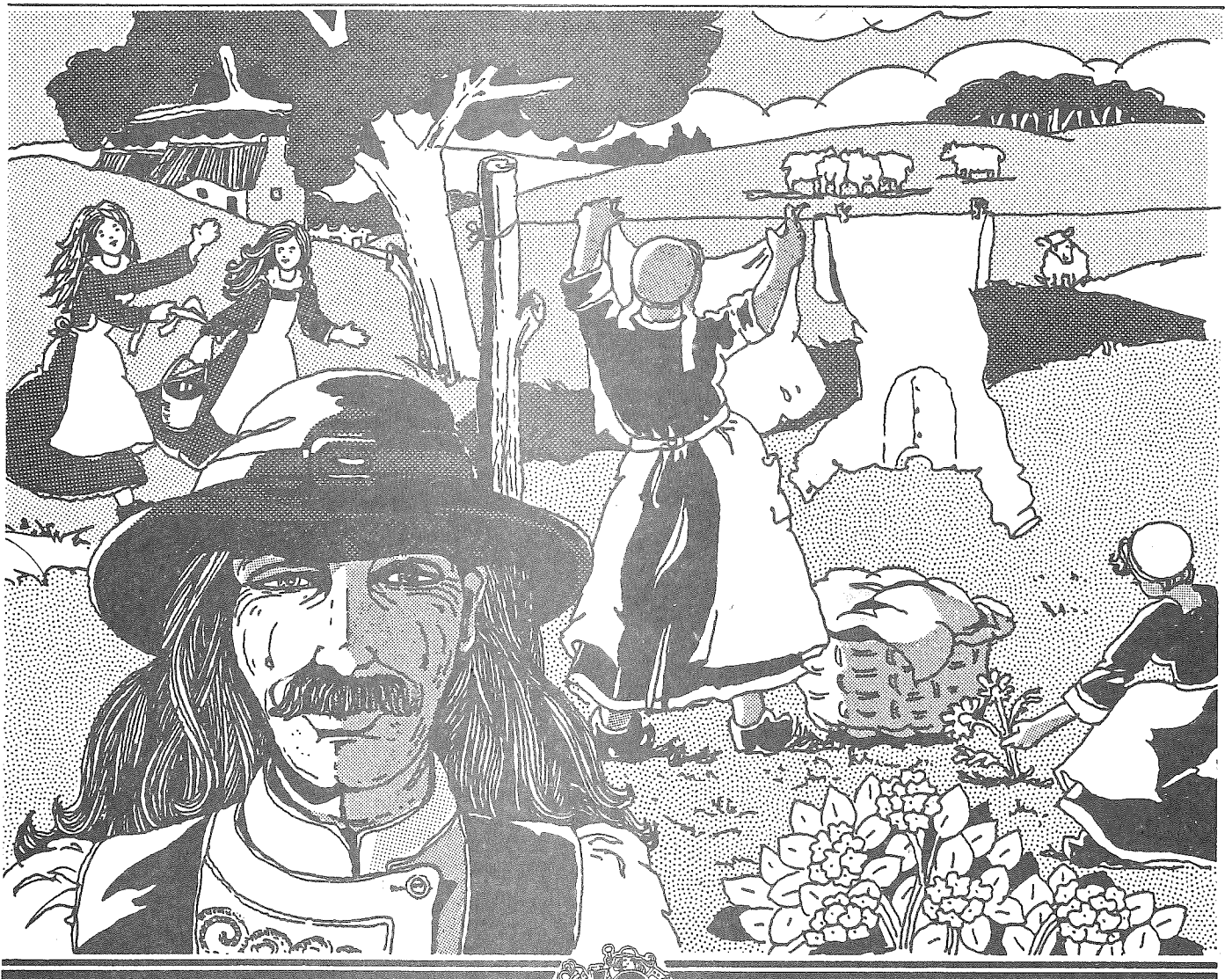

Kelou Bro Dardoup

N°2

“Chan ha Yann deus Kerzuoc’h Pleiben”

Kontet gant J.L.an DU deus Kerouel Plonevez

Despunerien
Bro Dardoup

EMBANNADURIOU SKOL AN EMSAV

SKEUDENNOU gant Maya RIWALL
deus ROUDOUALLEC

SKRID savet gant YANN MEUR
skoazellet gant Gwenole GEVEL

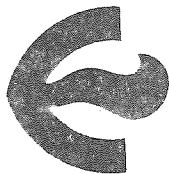
enrollet gant Yann MEUR ha J.P. SKORDIA

Poltrejoù gant Andre HELLEG

Maketenn gant Lena LOUARN

EMBANNER SKOL AN EMSAV

- UR POZ ARAOK -

Un devezh hañv eus ar bloavezh 1978 oan o fouetañ bro a-dreuz ar vro Dardoup, asambles gant tri c'hanfard all : Martial MENARD, Gwenole GEVEL ha Jean-Paul SKORDIA, pa oamp bet d'ober ur gwel da Jean-Louis AN DU ba' Kenouel. Neuze oa bet un abadenn goude koan, ha oa kanet, danset, kontet kaoziou a bep seurt. Hag a daol trumm e oa bet distaget ar gontadenn-mañ ga' Jean-Louis.

O chom ba' Kerzilig, ba' kichen Pont-Pol, e oa Jean-Louis pa oa bet dav dezhañ mont kuit 'benn gounit e damm boued ba'r C'Hanada. Du-hont 'n eus klevet an danevell-

se, e 1923, digant ur breizhat all : Ivon an Eostig eus Lennon, a oa o labourat ba' Port Kalborn (Otario), ba' kichen Lenn Herry. Klevet 'n eus J.L. ar gontadenn ken 'met ur wech, pa oa-eñ war e bevare bloavezh war 'n ugent, ha 'n eus dalc'het soñj deus outi. Koulskoude, ouzhpenn ugent vloaz goude 'n oa klevet anezhi 'n eus kontet nei en-dro evit ar gwechoù kentañ. Alies e kont nei dres evel 'noa klevet. An dra-se zo kaoz e vez klevet pochoù pe stummoù n'int ket implijet ba'r C'hastell Nevez : "penaos" e-lerc'h "peseurt mod", "Me ho tebro" e-lerc'h "me zebro ac'hanoc'h" , "Deus da zebriñ da verenn" e-lerc'h "deus da zebriñ ho merenn", "da damm boued" e-lerc'h "ho tamm boued".

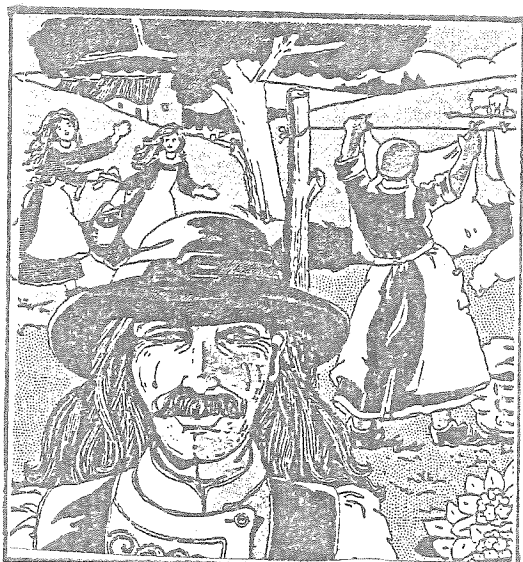
Evel 'n eus laret J.L. din : "Houm' oa antreet ba' ma fenn 'vel vije bet ur morzhol 'plantañ nei barzh".

Ganeomp, tud yaouank, n'eo ket bet memes mod, peogwir oa bet ret deomp, Jean-Paul ha me, mont en dro da welet J.L. gant ur son-enroller da lakaat ar gontadenn ba'r vouest 'benn bezañ kap da gaout soñj deus outi.

YANN-MEUR

Meurzh 1980

GWERZHET AN TEIR MERC'H

Daou gozh a oa o vevañ ba' bord ur c'hoad, ba' un tamm ti bihan eno, un ti toet gant plouz ; hag, Yann, ne oa ket deus ar re zegourdiañ tout anezhañ, c'hoarvezhe gantañ un tammig bihan gwashoc'h evit eo ganin-me un tammig c'hoazh

Hag en doa teir merc'h, a vize kaset bemdéz da glask koad sec'h d'ar c'hoad. Hag, a-benn e vize deut eur kreisteiz neuze, Chan a sone ar c'horn-boud dezhañ da larout dezho dont d'ar soubenn, dont d'o merenn. E vize sonet ar c'horn boud. Setu Yann hag e verc'hed neuze a rae bep e vec'hiad keuneud ha 'teue gante bep e vec'hiad keuneud war o choug d'ar ger. Setu, a-benn e vize debret o merenn gante, n'o deus ken memestra d'ober en-dro, mont d'ar c'hoad adarre da glask keuneud. Hag un devezh dreist ar re all e oa paseet ur c'havalier eno war varc'h.

Ha deut da gavout Yann, a c'houle gantañ da welout hag-eñ en dije gwerzhet e verc'h dezhañ.

- O ! ne ran ket ! a lar Yann, ne vez ket gwerzhet tud a-mod-se !

- Yao ! Me a roio deoc'h un hanter-varikennad aour eviti, a lar ar c'havalier (marc'heg).

- O ! Ne ran ket, lar Yann dezhañ.

- Yao, yao, a lar atav, c'hwi a roio anezhi. Chom a raio diou all ganeoc'h.

- Ma ! a lar Yann.

Eñ roiñ unan. Ha oa ret kas un hanter varikennad aour dezhañ.

- "A-benn e yafec'h d'ho merenn hiriv, a-benn neuze e vo un hanter-varikennad aour ba' kichen an ti. Setu ar verc'h a ya ganin diouzhtu, war an talier deus ar marc'h".

Lakaet ar verc'h war an talier, ha kuit. Paotr paour, a-benn e oa deut mare soniñ ar c'horn-boud, Chan a son ar c'horn-boud en-dro. Chan, paotr paour, a-benn neuze a oa 'krog o tespugn an aour ba' he zavañcher ha 'gase anezho (ar pezhioù) ba' an tiretennoù, karget tout an tiretennoù ba' ti gant Chan, 'benn neuze. Ha 'benn ar fin, ne oa ket tiretenn 'bet ken, hag hi oc'h ober ur bern neuze, ba' korn an ti, evit despugn ar rest deus an aour.

Pa oa deut Yann d'ar gêr, Yann en doa diegi da vont ba' n ti. Gouzout a-walc'h a ouie e vize bet lañgachet.

- Ale ! lar Chan dezhañ, blam' petra ne zeuez ket ba' n ti ? Me a oar petra ho peus graet, a lar hi. Ba' pelec'h emañ Marivonig ?

- Met, n'ho peus ket bet arc'hant eviti ? a lar Yann.

- Yao, a lar dezhañ, c'hwi a oar awalc'h ne vez ket gwerzhet an dud.

- A ! lar Yann, peogwir me a soñje din ne vije ket dao din mont ken da glask keuneud d'ar c'hoad, a-benn am bo touchet kement-se aour.

- Ha d'ar c'hoad yafec'h, a lar Chan.

Ha Chan, tapet ar vazh, paotr paour, komañs lopañ war gein Yann ken, ken, ken e yude, ne ouie ket pellec'h mont anezhañ :

- "A-benn ur wech all, pas mont d'ober traoù mod-se".

Chan, hounnezh a oa, paotr paour, pizh, pizh ken-kenañ. Ne faote ket dezhi, goude arc'hant. N'he dije ket prenet keuneud d'ober tan anezhi.

Setu kaset Yann ha neuze an diw verc'h all d'ar c'hoad en-dro adarre, da glask keuneud.

Bet un nebeut devezhioù en-dro o klask keuneud... A-benn eizhtez bennket war-lerc'h, degouezhet ur c'havalier (marc'heg) all o tont adarre, war varc'h, a c'houlenn e verc'h gant Yann adarre da bremañ.

- "A, ne ran ket, a lar Yann, gwerzhet em boa unan ar sizhun all, em boa bet un hanter varikennad aour eviti, ha bremañ em eus trawalc'h."

- Gwerzh houmañ din, me a reio ur varikennad deoc'h, a lar eñ.

- Gast, a lar Yann, houmañ a zo un hanter gwelloc'h evit eben !".

Setu Yann en doa graet e soñj neuze... gwerzhet anezhi adarre, paotr paour.

Pa oa kestion da vont d'o merenn, sonet ar c'horn-boud dezho da vont d'o merenn en-dro, ne zeue ken nemet unan gantañ...

Tapet en doa ar vazh war e chouk ken, ken, ken e yude.

- " Bon ! d'ar c'hoad e yafec'h da glask keuneud memestra ! a lar Chan dezhañ goude kaout ur varikennad hanter aour a-benn neuze.

- Ma, a lar Yann, ne dalv ket ar boan din kaout arc'hant neuze, peogwir e rankan mont da glask koad, keuneud sec'h, memestra, d'ar c'hoad".

Setu e oa kaset Yann memes mod gant e verc'h vihanañ neuze, en-dro, da glask keuneud adarre. Ne oa ken 'met unan...

Bet e oa bet un nebeut devezhioù en-dro o klask keuneud en-dro. A-benn ar fin o tont ur c'havalier (marc'heg) all eno, war gein e varc'h evit ar re all c'hoazh.

Hag eñ a c'houl gant Yann, 'lar da Yann gwerzhañ e verc'h dezhañ.

- O ! ne ran ket. Bremañ ne vank ket arc'hant din ken ! Me 'm eus aour bremañ ! Me 'm eus ur varikennad hanter aour bremañ, peogwir an hini gentañ a oa gwerzhet un hanter varikennad, houmañ a zo gwerzhet, eben a zo gwerzhet ur varikennad.

- A ! a lar eñ, me a reio diw varikennad deoc'h evit houmañ all.

- Gast ! a lar Yann, e mod-se am bo teir varikennad hanter aour !"

Yann gwerzhañ anezhi en-dro, paotr paour. Ha hennezh troc'hañ d'ar gêr gant e aour neuze. Pa oa tost d'azalek o merenn, kaer a oa soniñ ar c'horn-boud; ne oa ket Yann 'bet ken ! Yann ne zeue ket tost : ne rae ken dont ha sellet.

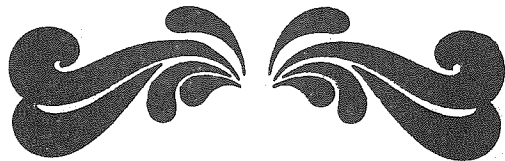
- "Amañ emaon, Chan, a lar eñ.
- Deus da zebriñ da verenn, eta.
- C'hwi a skoio adarre, Chan."

Setu hennezh a oa deut, a oa skoet, e yae ar vazh war gein Yann.

- " A ! Chan, a lar Yann dezhi a-benn ar fin, n'eo ket dao skoiñ kement-se, ni a rayo unan all, Chan.

- Ya ! Paotr sot" a lar Chan dezhañ.

Ma, a-benn ur c'hrogad goude-se e oa graet unan all neuze.

GANET PIERIG

Met hemañ a oa aet da baotr : Pierrig e oa hemañ : ganet Pierig, paotr paour, warlerc'h ! Setu, pa oa deut Pierig neuze, deut an oad dezhañ a-benn ar fin, da vont d'ar skol, tout ar re all a hope war e c'horre :

- "Ho c'hoarezed deoc'h a zo gwerzhet d'an Diaoul !"

Pierig a zeue d'ar gêr en ur ouelañ eus ar skol bemdez ha 'c'houle digant e dud :

- "Blam ! petra emeur krog o lared din ler ma c'hoarezed zo gwerzhet anezho ? Met me n'em eus ket bet c'hoarezed !

- Nann, nann, ar re-se a lar gevier deoc'h " a lar Chan ha Yann d'ar paotr Pierig.

Met peogwir an dud ne ehanent ket da laret dezhañ :

- "Yao, c'hwi ho peus bet teir c'hoar, int gwerzhet d'an Diaoul".

Pierig a vrasae a-benn ar fin un tammig ; deuet da gaout un tamm deskadurezh, deuet seitek-triwec'h vloaz, e oa eñ bras. Deut e soñj dezhañ un devezh, eñ a lar d'e vamm :

- "Ale, roit un tamm arc'hant din, a lar eñ, da welet pelec'h eo aet ma c'hoarezed !

- Ma ! a lar Chan, ma faot deoc'h mont da bourmen, e vo lezet ac'hanoc'h mont da bourmen. Ne oa ket roet nemet dek gweneg dezhañ c'hoazh deus kement all aour, paotr paour, da vont war an trima ! eñ ! ha kaout kement all !

Pierig o vont e-barzh ar c'hoad neuze, eno e oa ur mell pezh koad bras, hag o vont traoñ ba' r c'hoad, ar pezh a c'halle tout : a-benn ar fin e oa deuet noz, ha Pierig ne oa ket aet 'maez. Pierig ne ouie ket pelec'h mont ken anezhañ. Ha Pierig pignet e-barzh beg ur wezenn ha komañset da sellet en-dro dezhañ partout. A-benn ar fin e wel un tamm gouloù pikez e-barzh foñs ar c'hoad eno, e-barzh un tamm ti bihan. Ha hennezh a oa... an hini a oa e-barzh an ti-se a oa oc'h ober gward war ar c'hoad, ha hennezh ne oa ket gouest d'añdurin an dud kristen anezhañ.

Setu Pierig o vont avat, o tont traoñ eus ar wezenn, en doa gwelet ar goulou, o vont etrezek eno. Pa oa aet di, ne oa ken nemet ur vaouez kozh eno, ha oa-hi oc'h ober krampouezh. Setu hi a lar da Bierig :

- "O ! paotrig paour !

- Me, lar Pierig, a zo o vont da glask warlerc'h ma c'hoarezed.

- Paotrig paour ! damaig-tuchant e teu ma gwaz d'ar gêr, ha hennezh n'eo ket gouest d'anduriñ an dud kristen anezhañ, hennezh a zebro ac'hanoc'h.

- Beñ, pelec'h e yin neuze, 'lar Pierig.

- O, kerzh dindan ar gwele, lar-hi da Bierig a-benn ar fin ; kerzh dindan ar gwele.

- Pierig da vont dindan ar gwele, paotr paour.

'n hini kozh pa oa deuet :

- "Me a sant c'hwez kristen, lar 'n hini kozh.
- 'maoc'h ket."

A-benn ur c'hrogad goude, eñ tapout e gorn butun, ur mell pezh korn butun hir gantañ, ha tapout ur pakad butun, plantañ tout e bakad butun e-barzh e gorn asambles, ha komañset da fumañ neuze.

- "Me a sant c'hwez kristen, a lar eñ adarre, ya paotr, c'hwez kristen awalc'h sur" a lar.

A-benn ar fin eñ leuskel ur bramm, broudoum, evel un taol gurun aze ; ha Pierig, peogwir eñ ne oa ket bet evit mirout da c'hoarzhin, taolet kuit deus dindan ar gwele.

- "O, tad, c'hwi ho peus bet ac'hanon gant ur bramm", lar Pierig dezhañ.

- A, ma faotrig paour, deus tostoc'h met neuze, lar an hini bras, ar "jiant" (ramz) dezhañ. Deus tostoc'h neuze, ma faotrig bihan".

Setu goude-se neuze, pe oa deut noz, ken e oa deut ar momant da gousket, setu e oa lakaet -an hini gozh a oa bet oc'h ober krampouezh, setu e oa tomm an oaled c'hoazh, e oa bruzunet un nebeut keuneud- lakaet da Bierig neuze... war an oaled da baseal an noz.

- "Setu aze n'ho po ket yen, an oaled a zo tomm, n'ho po ket yen".

Setu a-benn e oa paseet an noz, e oa Pierig kousket mat awalc'h, n'en doa ket bet riw anezhañ : Lakaet e oa bet ur gouverturenn war e-c'horre. Setu goude-se neuze, ar gward a oa aet en-dro adarre d'ar c'hoad. Setu ne oa chomet ken an hini gozh ha neuze Pierig e-barzh an ti, ken. Setu Pierig lar dezhi neuze e oa-eñ o vont da glask e c'hoarezed.

- "A ya ! a lar hi dezhañ, c'hwi ho poa teir c'hoar.
- Ya, e mod-se a zo laret din, a lar Pierig.

- Ya, unan anezho, a lar, zo dimezet da Roue an Deñved ; Roue an Deñved, a lar hi da Bierig anezhi. Ya, hennezh a zo e-barzh an Ostrali. Ho c'hoar goshañ eo hounnezh.

- A ya ! lar Pierig.

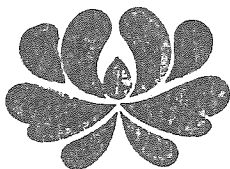
- Hounnezh a oa Marivonig. Hag eben a oa dimezet da Roue al Lapoused, ha hounnezh a zo ba' an Ejipt. Margerid e oa hounnezh. Setu, rouejoù e oant tout. Hag an hini all neuze, a oa Soazig neuze, Fransoazig a vez graet deusouti ; ha hounnezh a zo dimezet da Roue ar Pesked neuze. Hounnezh a oa e-barzh Malagaskar du-hont-tre. E oa pell etrezo, paotr paour.

- O, a lar Pierig, da belec'h yin da vetek eo ar re-se tre ar mod-se.

- Yao, a lar hi, c'hwi a yo da glask ar re-se, avat, a lar hi, e-barzh ti... Amañ, sell, a lar hi da Bierig, zo ur gasketenn, ha c'hwi a lakao hounnezh war ho penn. Ha goude, amañ emañ ar voull : c'hwi a dapo ar voull-mañ, a-benn vioc'h aet maez deus an ti un tammig, c'hwi

a sklapo ar voull-mañ an herrañ mar gallefec'h tout. Hag, ar voull-se, ma vo ho kasketenn ganeoc'h, hounnezh a harpo just e-barzh keñver maner ho c'hoar, Roue an Deñved, 'lar. Hag ho c'hoar a zeuio da zigoriñ an nor deoc'h. N'eo ket... hounnezh, hi 'n hini a zeuio da zigoriñ an nor deoc'h, a lar. Setu, c'hwi a laro dezhi goude-se pezh ho peus d'ober neuze.

- Ma, mat-tre, a lar Pierig, mont a ran d'esaeñ."

AN TRI ROUE

Pierig o tont maez deus an ti, paotr paour, deus ti an hini gozh, ba' lost ar c'hoad eno, a sklap e voull, paotr paour ; mont a rae gant an amzer, ha gant e gasketenn, eñ heuliañ ar voull. Pe oa harpet ar voull, eñ a oa e-keñver ti e c'hoar goshañ :

- "Bonjour deoc'h, c'hoar", lar ; peogwir e c'hoar a oa deuet da zigoriñ an nor dezhañ, "Bonjour deoc'h, c'hoar", houmañ a selle ouzh Pierig, paotr paour.

- "Me, a lar hi, n'em eus breur ebet, c'hwi zo oc'h en em drompañ !

- O, n'on ket ! a lar Pierig, c'hwi zo merc'h da Chan ha da Yann deus Kerzuoc'h Pleiben.

- Ya, penaos e ouzoc'h an dra-se ?

- Penaos e ouzon ? peogwir me a zo breur deoc'h.

- Gast, me n'em boa breur ebet, a lar-hi.

- Ya, me a zo ganet goude oc'h partiet.

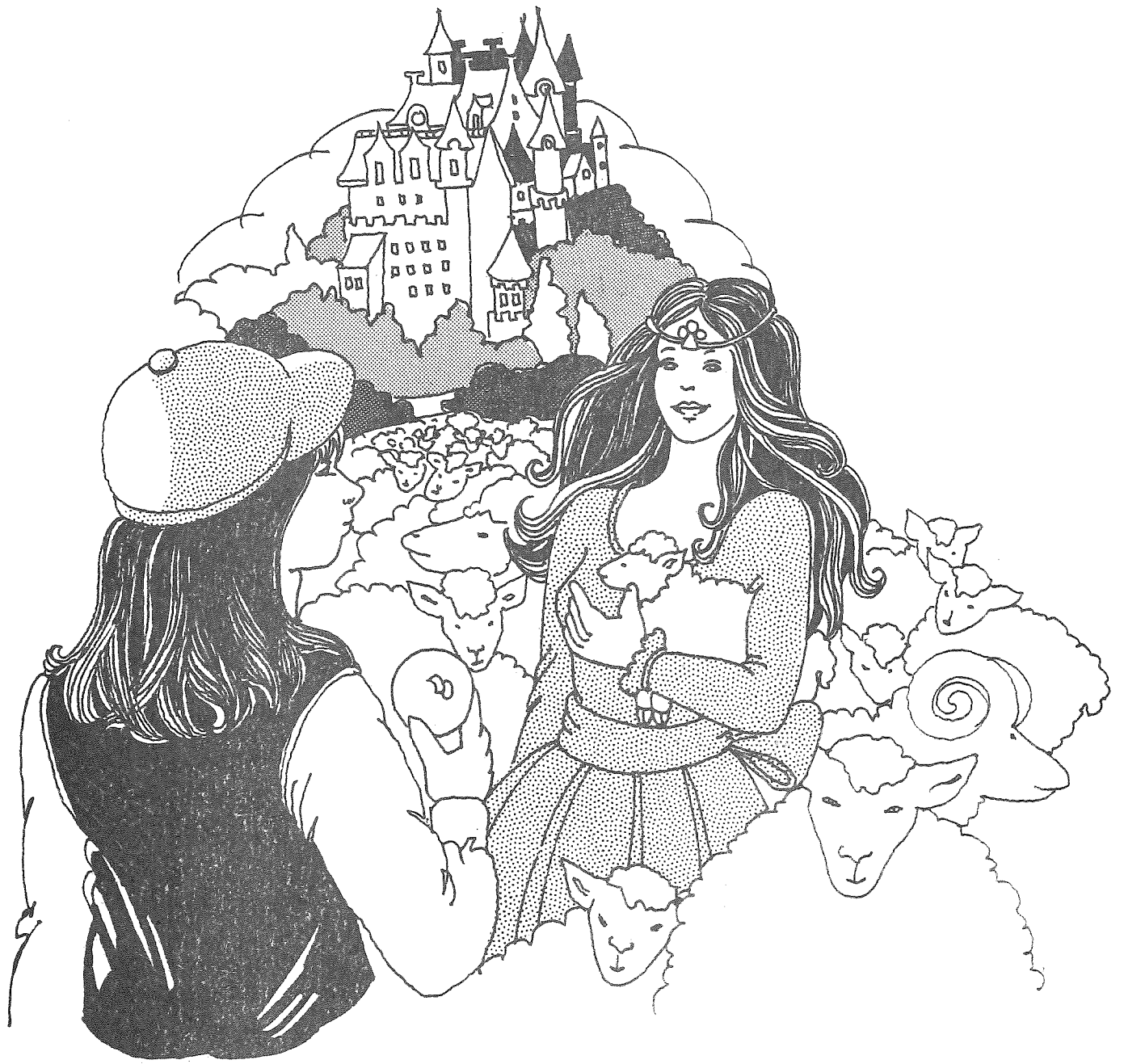
- A ? marteze awalc'h, " lar-hi.

- Ma ! dav eo deoc'h mont d'ar porzh un tammig bihan, d'ar jardin. Damaig e teuio ma gwaz d'ar gêr, ha hennezh e teuio tout an deñved deus kement bro a zo tont gantañ a-c'hiz-se. Aze e vo ur vordel ha c'hwi ho po aon.

- N'em bo ket, lar Pierig.

Pierig 'n doa ket laret da hounnezh 'n doa ur gasketenn anezhañ. Pe oa et e-barzh ar porzh eñ lakaat. Pe noa komañset an trouz da zont, eñ lakaat e gasketenn war e benn.

Setu, a-benn e oa deut di, neuze, despugnet an deñved e-barzh o c'hraou (petramant e-barzh ar berkailh, evel vez laret a-wechoù e galleg, met e-barzh ar c'hraou 'vez laret e brezhoneg), despugnet anezho e-barzh ar c'hraou,

he gwaz neuze a oa deuet d'an ti. Setu houmañ he doa laret d'he gwaz, neuze, lar oa deuet he breur da welet anezho.

- "Penaos ? a lar eñ, breur da welet ac'hanomp c'hwi a lare din n'ho poa breur ebet.

- Nann, n'em boa ket ivez, a lar hi, met hennezh a zo ganet goude on deuet ac'hano.

- A ya ? a lar eñ.

- A ya, hag eo deut bras dija ; me a zo deut pell zo deus du-hont, a lar hi.

- Ya, gouzout ouzon, lar hemañ. Met, lar dezhañ dont e-barzh an ti, a lar eñ.

Pe oa deut e-barzh an ti neuze :

- Bonjour deoc'h, breur kaer, bonjour deoc'h, Roue, a lar Pierig, peogwir e oa Roue an Deñved.

- Deus tre e-barzh an ti.

Setu goude-se neuze, a-benn oa debret koan ha tout, lakaet Pierig da gousket ha laret dezhañ :

- Bremañ c'hwi a chomo ganeomp amañ.

- A, ne choman ket, a lar Pierig, me n'on ket evit chom e-mod-se. Me a rank mont da glask ma c'hoar Marc'harig bremañ.

- Me a rank mont da welet ma c'hoar all Marc'harid, a zo ba' an Ejipt-tre.

- A ! n'ouien ket c'hat, lar hemañ all.

Ar re-se n'ouient ket, ar re-se ne oa ket bet korespond an eil gant egile anezho.

- Bon ! lar eñ neuze. C'hwi a zeuio en-dro, neuze, pa 'po gwelet anezhi neuze.

- Ya, matreze, mar gallin dont.

Pa oa eñ o vont kuit, o larout kenavo dezho ha tout :

- Bon ! Ma 'po ezhomme deus oudon ur wech bennaket a lar ar Roue, n'ho po ken 'met gervel ac'hanon dre ma anv "Roue an Deñved, Roue an Deñved, Roue an Deñved". Ha me a zegouezho du-hont diouzhtu.

- Bon ! mat-tre da gaout, a lar Pierig, mat-tre eo da glevout eta !

Setu Pie tapout e voull hag e voned war e benn adarre ; ha traoù dezhi, paotr paour, ar pezh 'n doa gallet adarre. Hag e voull a harpe neuze ba' keñver ti e c'hoar all, ba' n Ejipt neuze. Setu, pa oa aet di, teue e c'hoar da zigoriñ an nor dezhañ a-bep taol. Pa oa aet di, eñ skoiñ war an nor, ken e oa deut e c'hoar da zigoriñ an nor. A ! Spontet anezhi adarre sertanamant :

- Bonjour deoc'h c'hoar, a lar

- Bonjour deoc'h. C'hwi a zo oc'h en em drompañ

- O ! n'on ket, a lar Pierig, komañs da larout dezhi memes mod hag e oa-hi merc'h da Chan ha da Yann deus Kerzuoc'h Pleiben.

- Ya, c'hat, a lar hi. Mat, a lar hi ; penaos koulskoude, me n'am eus breur ebet.

- Yao, me a zo ganet goude oc'h deut kuit. Abaoe a zo pell zo. Setu me a zo deut bras bremañ.

Setu, a-benn e oa graet un tamm konversation (kaoz), a-benn ur c'hrogad goude-se adarre, e ranke Pierig mont adarre e-barzh ar jardin, o c'hortoz hemañ all dont d'ar gêr gant e lapoused ; tout al lapoused deus kement bro a zo tont a zeu di, an eglar ha tout, e teuent gant ar Roue eno. Setu, a-benn e oa graet un diviz, kontet un tamm kaoz, hi a lar dezhañ mont e-barzh ar jardin, keit e vize bet he gwaz o tont gant al lapoused.

- Diwall, damaig tuchant, c'hwi ho po aon, a lar hi, aze e vo ur vordel.

- O, lez anezho hardi, a lar Pie, me, n'am bo ket aon, n'am eus ket aon morse.

Pierig a lak e voned war e benn... oa aet 'barzh ar jardin. Kaer o doa ar re-se skrijal, Pierig a gleve anezho, met n'en doa ket aon anezhañ.

Bon ! A-benn e oa despugnet tout e lapoused neuze adarre, hemañ a oa o tont d'an ti. Setu, Marc'harig a lar dezhañ neuze e oa deut he breur da welet anezho.

- Breur, 'lar.

- Ya, a lar hi.

- C'hwi ho poa laret din n'ho poa breur ebet. Penaos a zo traoù a-mod-se ?

- Ya, met eñ a zo ganet goude on deut ac'hane.

- A ! neuze eo posubl. Lar dezhañ dont d'an ti, eta neuze.

Setu e oa deut Pie ba' an ti en-dro, komañset da gontañ kaoz, e yae mat-re ar gaoz gante, ha debret o c'hoan ha tout, kousket. Setu hi a lar da Bierig goude, neuze :

- C'hwi a chomo ganeomp bremañ a-c'hiz-mañ, da vevañ.

- Ne ran ket, a lar Pie, me 'm eus ur c'hoar all da vont da welet. Dec'h e oan bet o welet ma c'hoar goshañ (a lar dezho peseurt mod e yae an traoù gant he c'hoar goshañ ha tout), hag, bremañ hiriv em eus gwelet ac'hanoc'h. Me renk mont da welet ma c'hoar all Fransoazig.

- A ! met c'hwi a zeuio en-dro goude-se.

- O ya ! emichañs e teuin en-dro, a lar Pie dezhi.

Setu e oa laret dezhañ en ur vont kuit neuze :

- Ma 'po ezhomme deus oudon ur mare bennak, n'ho po ken 'met goulenn : "Roue al Lapoused", teir gwech, ha 'benn neuze, me a zegouezho du-hont diouzhtu.

Bon ! Pierig o tont kuit neuze, ha sklepel e voull adarre. Ha gant ar voull, paotr paour, gant ar "vitesse" vize roet dezhi, e oa harpet en-dro 'kichen maner e c'hoar yaouankañ, Fransoazig e oa hounnezh neuze. Setu, pa oa aet di, skoiñ war an nor en-dro, deut e c'hoar da zigor an nor dezhañ adarre (kar laret a oa dezhañ gant an hini gozh : e c'hoarezed eo a vize deut bewech da zigor an nor dezhañ). Setu pa oa deut di e lar :

- Bonjour deoc'h, c'hoar, me a zo deut d'ober ur gwel deoc'h.

- O ! lar hi, c'hwi a zo oc'h en em drompañ ganin-me, ma c'hat (moarvat), lar hi dezhañ.

- A, nann, nann, nann, lar Pierig dezhi, n'on ket oc'h en em drompañ tamm ebet. C'hwi a zo merc'h da Chan ha da Yann deus Kerzuoc'h Pleiben. C'hwi a oa an hini vihanañ a lar Pie.

- Ya, gouzout a ouzon, a lar hi.

- Met, justamant, met me a zo ganet abaoe. Setu me eo an hini bihanañ bremañ. Met deut on bras memestra lar Pierig.

Setu, bet ur c'hrogad o kontañ kaoz adarre, o kontañ kaoz deus he c'hoarezed all, ha Roue an Deñved, Roue al Lapoused, ar roue-mañ, setu, a-benn ur c'hrogad goude-se, hi a lar :

- O ! Degouezhout a ra ma gwaz b'ar gêr, ha hennezh e teu tout ar pesked deus tout ar morioù gantañ a-c'hiz-se, paotr paour, aze dematuchant e vo c'hwez fall.

- O ! me, n'on ket jenet gant traoù ar mod-se, nann, e lar Pierig.

Setu e oa deut... laret dezhañ (da Bierig) chom 'maez e-keit e vize bet eñ ober parkoù evit despun e besked, e renke ober kelioù evit e besked, petramant ar re-se a vize aet matreze da veajiñ n'ouzoc'h ket da belec'h.

Setu, pa 'n doa despunet e besked, neuze, eñ o tont d'an ti neuze, setu e wreg a lar dezhañ :

- Ma breur a zo deut d'ober ur gwel din.

- Ho preur ! e lar. C'hwi a lare din n'ho poa breur ebet ac'hanoc'h.

- Ya, hemañ a zo ganet goude on deut kuit.

- A ! lar dezhañ dont d'an ti. Mat eo neuze memestra.

Setu e oa laret da Bierig dont d'an ti. Bet ur c'hrogad eno, debret o c'hoan gante tout, a-benn e oa debret o c'hoan neuze, e oa Pierig o kontañ kaoz mat-tre : setu e oa laret da Bierig adarre.

- Poent eo mont da gousket pan, peogwir...

- Ya, ya, lar Pierig me a zo skuizh awalc'h ivez.

Pierig a oa o komañs da skuizhañ o heuliañ e voull anezhañ. Bon ! an devezh warlerc'h, hemañ (ar roue a lar dezhañ) :

- Erfin, peogwir ho peus gwelet ar re all, c'hwi a chomo mat asambles ganeomp bremañ.

- A, nann, nann, nann a lar Pie. Me am eus c'hoant da vont d'ober ur gwel da Roue ar Frañs. Ya me a glev laret hennezh e vank ur paotr saout bemdez dezhañ. Me am eus c'hoant da vont d'ober ur gwel da hennezh, da welout hag eñ e teuin a-benn da vont da baotr saout.

- O ! Amañ emaac'h gwelloc'h, n'eo ket dav deoc'h labourat.

- O ! ta, ta, ta ! a lar Pierig, me a rank vojajiñ (veajiñ).

Setu Pie, neuze, tapout e voull ha kuit adarre. Met, araok mont kuit, Roue ar Pesked, a lar dezhañ :

- Ma 'po ezhomme deus oudon ur mare bennaket, n'ho po ken 'met gervel ac'hanon teir gwech, ha me a zegouezho ba' du-hont.

Bon ! aet e oa Pierig kuit.

PESEURT MOD EN DEUS GRAET PIERIG E FORTURN

Hag o vont, stlepel e voull, hag e tegouezh eñ just ba' keñver maner ar Roue Frañs, paotr paour. Setu Pie d'antreal ba' r c'hour (porzh), ha o vont da gavout ar roue :

- Me am eus klevet e vank ur mevel deoc'h.

- A ya c'hat ! a lar Roue ar Frañs, amañ e vank ur paotr saout bemdez. C'hwi a zo kontant da vont da baotr saout.

- Ya, ya, a lar Pierig dezhañ, me a ya da baotr saout.

- Bon ! deus da gemer ar c'hafe ganeomp neuze, a lar, ma oc'h deut (peogwir an dra-se a oa kafe pedeur eur, da zebriñ o merenn vihan).

Setu, goude e oa debret merenn vihan, ac'hane an noz :

- O ! Bremañ oc'h disponibl hiriv, a lar ar Roue dezhañ. N'ho peus ken pourmen dre ar c'hour a-c'hiz-se, da welout peseurt mod eo an traoù, ma 'peus c'hoant.

- Bon ! mat-tre, a lar Pierig.

Pierig, pa oa o pourmen dre ar c'hour, neuze, o vizitañ an traoù tout (gweladenniñ), a-benn arfin... eñ a wele ba' r c'hour (porzh) ur sabrenn rouilhet tout. Setu, eñ tapout ar sabrenn, hag eno e oa ul lerenn ; ha teurel anezhañ war al lerenn, lemmet anezhi, diverglet anezhi.

- Gast, a lar Pierig, aze em eus kavet unan da vont da ziwall ar saout. Honnezh a zo mat din da c'hoari da ziwall ar saout.

Goude-se e wele ur morzhol eno. Eñ tapout anezhañ :

- Ar morzhol ha ma sabrenn, a lar Pierig, a zo mat-tre da vont da ziwall ar saout.

Goude-se neuze e oa deut mare koan, a-benn 'n doa diverglet ar re-se. Da zebrif e goan e vize lakaet deus taol ar Roue ; ar verc'h ha neuze Pierig a vize kost ha kost. Sellout awalc'h a rae Pierig deus outi.

- "Ma ! gwelloc'h, a lar Pierig, am bije gwelet anezhi ma vizen bet fas dezhi".

Peogwir ar verc'h a oa tro memes oad, e oant triwec'h vloaz. A-benn neuze e oa Pierig triwec'h vloaz. Ha lakaet kost ha kost.

- "Met ma vizen lakaet fas dezhi am bije gwelet anezhi gwelloc'h" lar eñ. Pierig a oa o komañs a-benn neuze, paotr paour, da sellout deus ar merc'hed un tammig. Setu, lakaet da gontañ kaoz asambles. Setu ar Roue a lar dezhañ :

- Beñ ! a-benn arc'hoazh vintin bremañ, c'hwi a ayo gant ar saout maez.

- Ya, ya, a lar Pierig.

- Amañ zo ur sac'h, a lar, ha c'hwi a gargo e-barzh gatoiù, bara, ha neuze gwin, ar pezh ho po ezhomm.

- Mat tre, a lar Pie.

Bet roet ur sac'h da Bierig. Pierig a blant gatoiù e-barzh, un tamm mat c'hat, un tamm bara pe daou, hag ur voutailhad win.

- O ! gant an dra-mañ, a lar Pierig, e teuin a-benn.

Setu oa lakaet, taolet war gein ar vuoc'h da vont azalek ar prad. Pierig ne ouie ket pelec'h oa ar prad, met ar saout a gase anezhañ. Pierig taolet e sac'h neuze war gein ur vuoc'h, da vont azalek ar prad. Pa oa aet eno, eno e oa ur c'horn sec'h e-barzh ar prad, ba' kost ar c'hoad. Pierig, neuze a bil e sac'h eno (bep taol) diwar gein ar vuoc'h hag a azez eno goude-se, ha lesk ar saout. Ar saout a yae da belec'h ma o doa int c'hoant da vont, eñ a oa azezet eno neuze. Pa oa bet ur c'hrogad eno, paotr paour...

Hag eno e oa ur wenodenn, da zont d'an traoñ gant ar c'hoad ; eñ a glev trouz dont gant ar c'hoad : O ! ur pezh mell "jeant" (ramz), paotr paour, bras ken kenañ. Pie sellout deus outañ :

- Piv, preñv douar, 'n deus aotreet laoskel ho saout ba' ma frad ?

- O ! den ebet, a lar Pierig.

- Penaos, preñv douar, 'peus laosket anezho ba' ma frad, neuze

- A Feiz ! n'ouzon ket, a lar Pierig.

- Damaig, preñv douar, me ho tebro.

- O gast ! lar Pierig, k debr ar pezh a zo ganin da gentañ, marteze ho po trawalc'h gant ar re-se.

- Petra 'zo ganit, preñv douar ?

- O ! n'eus ket kalz tra, a lar Pierig.

Pierig tapout e sac'h, diskargañ anezhañ, e oa bara, ha gatoioù, ha neuze ur voutailhad win. Paotr paour, hemañ neuze oc'h azezañ e-kichen Pierig, e zivesker a yae pevar metr deus e-kichen Pie pa oa azezet, ur pezh mell jeant a-mod-se. Ha komañs da zebriñ traoù. A-benn en doa debret gatoioù neuze, echu anezho, oa deut sec'hed dezhañ, evet ar voutailhad win tout, en ur pennad.

- N'eus ket ken deus hemañ ? lar eñ da Bie, deus ar gwin.

- A, yao c'hat, a lar Pierig. Pierig 'n doa gwelet ur feunteun ba' korn ar prad eno d'ar mare-se.

- Ba' pelec'h ma-eñ ?

- A, deus asambles ganin, me a zeskouezho deoc'h.

Pierig kas anezhañ da gavout ar feunteun.

- O, a lar, penaos ec'h evin da hennzh.

Pierig, oc'h ober un nebeut pazoù a-dreñv, a lar dezhañ :

- Deus amañ tre, ha c'hwi a c'hourvezo, a lar Pierig, tout en ho hed a-c'hiz-se.

Hag eñ o vont ha gourvezañ, plantañ e benn e-barzh ar feunteun anezhañ. Neuze Pierig, k gant e vorzhol hag e sabrenn a oa gantañ, peogwir deus ar re-se ne ziskrogo ket anezhañ, pa oa aet e benn e-barzh ar feunteun

: VLIYOU, a ra Pierig, troc'het e c'houg war e c'horre gant e sabrenn, ha roet un taol morzhol war zal, troc'het e benn dezhañ. Hag e tistaol anezhañ kuit. Kerkent Pie komañs da labourat, neuze ; eno a oa ur bal ba' kostez ar feunteun, ha honnezh vize graet evit ober hent d'an dour da vont kuit. Ha Pierig neuze, gant ar bal, komañs teurel ar montad kuit a-gostez ar wazh deus ar feunteun, ablamour eno a oa gwad da doullañ ; ha kroget ba' treid hemañ, ha stlejet anezhañ, ar pezh 'n doa gallet tout ; mizer en doa bet stlejañ anezhañ, evel 'n doa-eñ ur mell gein a-mod-se. Ha stlejet anezhañ neuze, taolet anezhañ ba'r fos a oa graet eno, hag ar montad war e c'horre en-dro. Ha d'ar gêr gant e saout.

Pa oa aet d'ar gêr gant e saout, souezhet ar roue :

- Penaos, hemañ a zeu d'ar gêr gant e saout, ar re all aze, hini ebet ne zeue en-dro.

Unan bemdez a vanke d'ar roue. Setu e oa lakaet ar saout ba' r c'hraou ; deut Pierig en-dro neuze.

- Penaos, a lar ar roue dezhañ, 'peus ket gwelet netra ?

- Nann, netra tout.

- O gast ! penaos eo an dra-se. Ar re all ne zeu hini ebet en-dro, hemañ a zo deut.

Pierig a c'hwitell... An devezh warlerc'h e oa deut ar mare adarre, pa oa debret koan, bet kousket, deut ar mare da vont gant ar saout d'ar prad en-dro, ar roue a lar da Bierig :

- Karg ho sac'h atav da vont ganeoc'h.

- Bon, Pierig a lar neuze, o gast ! ne ya ket kement bara ganin hiriv, un nebeut gaotioù a ya ganin, ha me a gas div voutailhad win ganin peogwir gwin a blij dezho mat.

Ne oa ket bet pell gant ar saout ba' ar prad, pa oa aet di adarre, ne oa ket bet pell bras gant ar sac'h ba' ar prad, o tont unan d'an traoñ gant ar c'hoad, gant ar wenodenn ; eno e oa ur wenodenn ba' ar c'hoad. Ha rae trouz hardi. O gast ! Pierig a lak e voned war e benn adarre :

- Sur, amañ ne dalv ket boan, ar re-mañ a zo o tont aze, a lar Pierig.

Setu, pa oa diskennet ar c'hoad gantañ, o tont eñ da gavout Pierig :

- Preñv douar, piv en deus aotreet lakaat ho saout ba' ma frad ?

- Den ebet, a lar Pierig dezhañ en-dro adarre.

- Penaos, preñv douar...

- A Feiz ! a lar Pierig, int a ya e-barzh, me a laosk anezho dont.

- Damaig, preñv douar, me ho tebro.

- O gast ! debr ar pezh a zo ganin araok, marteze n'eo ket dav deoc'h kaout muioc'h.

- Petra 'zo ganez 'ta, preñv douar ?

Pierig risañ e sac'h en-dro. Div voutailhad win a oa gantañ ar wech-mañ, ha ne oa ket kement bara, debret en doa anezho tout. Setu, goude-se neuze, eñ a dap ar gwin ha ev an daou litrad gwin. Met ne oa ket bet hanter awalc'h dezhañ. Eñ a c'houlenn :

- N'eus ket ken ganeoc'h deus hennezh ,

- O yao c'hat ! a lar Pierig. Aze a zo trawalc'h.

- Mat, deus da zeskouezhañ din 'ta.

Pierig a gas anezhañ en-dro da gavout ar feunteun adarre neuze, ba ar prad. Setu hemañ, peogwir, ma oa bras egile, hemañ a oa hirroc'h c'hoazh :

- O ! a lar Pierig, dav eo deoc'h ober ur pas c'hoazh war ho kizh c'hoazh (a-benn dezhañ gourvezañ e hed, plantañ e benn ba' ar feunteun, evañ neuze). Setu 'benn en doa gallet mont, lakaet e benn ba ar feunteun, Pierig a oa gant e sabrenn 'benn neuze, prest adarre. Ale ! VLIU !! gant un taol morzhol ha gant e sabrenn, troc'het e c'houg dezhañ, ha kuit adarre. Hag ur fos dezhañ ba' kostez ar feunteun adarre ; ha eñ o sachañ anezhañ ba' ar fos, ar pezh en doa gallet ober tout ; hag ur montad war e c'horre. Ha Pierig gant e saout d'ar gêr fonnus adarre. N'en dije ket kalz amzer da goll anezhañ, e vize dav dezhañ

mont gant e saout d'ar gêr. Setu, pa oa aet d'ar gêr, ar roue a c'houlenn gantañ adarre hag eñ n'en doa ket gwelet netra.

- O, nann ! a lar Pierig, netra.

A-benn an devezh warlerc'h e oa dav da Bierig mont en-dro adarre gant e saout maez.

- Gast, an deiz all em oa tapet ar paotr, dec'h em oa tapet an tad, a gredan, met ur vamm a zo c'hoazh, a lar Pierig. Gast ! ne ya ket kalz traoù ganin hiriv, kar homañ a zo kap bezañ taeroc'h evit ar re all, homañ lammo warnon diouzhtu. A ! ne ya ket kalz tra ganin.

Pa oa aet di neuze, pa oa deut di, paotr paour, e kleve trouz, k evel da gentañ en doa gwelet ur sakre duadenn o sevel, evel e vize bet un arneuenn, ar gurun ; en doa gwelet ur sakre duadenn, paotr paour Goude-se e kleve trouz o tont d'an traoñ gant ar c'hoad ken kenañ, ne oa ket voaien, paotr paour. Pierig a lak e voned war e benn : "bec'h a zo da gaout", a lar. An hini gozh diouzhtu a oa deut :

- Preñv douar, a lar, c'hwi ho peus lazhet ma faotr din, lazhet ma gwaz din, met ac'hanon-me ne rafec'h ket kar me ho tebro.

- Gast ! a lar Pie.

Paotr paour, graet ur c'hazh, e oa grimpet eñ ba' ar wezenn, en doa an nervenn diouzhtu, ken fonnus all. Ha 'benn neuze e oa skilfoù an hini gozh o vont war e c'horre, paotr paour, gant ar "vitesse" (tizh) a oa ganti, plantet he dent ba' ar wezenn ken en doa treuzet ar wezenn. Ha Pierig gant e vorzhol : VLIYOU ! VLIYOU ! VLIYOU !!! Rivet he dent dezhi ba' ar wezenn. Setu goude-se e oa forset (rediet) da chom war bouez he dent. Eñ o tiskenn traoñ eus ar wezenn, gant e sabrenn goude-se : VLIYOU !!! brochet he revr dezhi, lietes, lietes, lietes ! Gast ! lazhet anezhi diouzhtu, ha kostez ar wazh, pezh en doa gallet ober tout ivez

:

- Aze emañ mat, a lar.

Setu Pierig 'benn neuze, e vize poent dezhañ mont gant e saout d'ar c'hraou bemdez. Hag eñ d'ar gêr adarre paotr paour.

- Bon, n'ho peus ket gwelet netra ? a lavar ar roue.

- O, nann ! netra tout, a lavar Pierig, n'eo ket gwelet netra morse.

Ha, pa oa debret e goan gantañ en dro, a-benn an devezh war-lerc'h e oa dav mont gant ar saout adarre.

- O, bremañ ne ya netra ganin ken.

Met e sabrenn hag e vorzhol a yae gantañ bemdez. Ar re-se ne chomont ket ba' ar gêr. Setu, kerkent e oa aet ar saout ba' ar prad en dro (Pierig a gas anezho gant ar wenodenn).

- Gast, aze a zo un dra bennak. Mont a ran da welet petra a zo aze ba' ar wenodenn. Pa oa aet ur c'hrogad gant ar wenodenn en nec'h, o tegouezhañ fas (e-tal) d'ur maner paotr paour, e oa ur grilhaj eno, ur c'hi e-barzh, ur mell pezh ki bleiz. Ma pa en doa gwelet Pierig e komañs : Waou, waou, waou.

- Ola, ola, ola, amañ e vin debret.

Setu Pierig a yae e-barzh memestra, e sabrenn a oa gantañ. Setu, pa oa deuet ar c'hi, o klask tapout anezhañ : VLIYOU ! Plantet e sabrenn ba' e c'henou ken e yae er maez dre doull e revr. Krevet ar c'hi, paotr paour, marv ar c'hi.

Eno e oa paotr ar marchosi neuze.

- Ba' pelec'h eo an dud deus amañ ?

- N'ouzon ket c'hat, a lavar hemañ all. Ar paotr a oa aet an devezh all, an tad a oa aet an devezh a-raok dec'h, hag ar vamm a oa aet dec'h.

- N'eus ket bet hini ebet a zo deut en dro ?

- Nann.

- Pelec'h emañ an alc'houezioù ? a lavar Pierig.

- Amañ emaint, sell, en istribilh diouzh ar prenestr.

Ha Pierig o tapout an alc'houezioù, ha o vont da welet, da vizitañ an ti.

- Me, a lavar Pierig, eo on ar mestr amañ;

Pierig, neuze da vizitañ an ti. Ma, a-benn oa aet o vont da zigoriñ an nor gentañ, paotr paour, war ar gambr gentañ : leun pezhioù brons tout, pezhioù daou wennek ha pezhioù gwenneg, Napoleon. Ur gambr, leun ar gambr tout. Bon, Pierig neuze o vont, prenañ war ar gambr-se en-dro gant an alc'houez ; hag o vont ba' ar gambr all. P'en doa digoret hounnezh, pezhioù arc'hant tout, leun ar gambr adarre, paotr paour.

- O, lar Pierig, me a zo o vont... me a zo pinvidik. Ha goude-se eñ o vont ba' ur gambr all, leun pezhioù aour tout, ba' hounnezh.

- O, o, o, a lavar Pierig.

Hemañ o tont d'an trañ, a c'houlenn gant paotr ar marchosi

- Eu, pelec'h emañ... Petra emaoc'h aze ?

- A, okupañ deus ar c'hezeg emañ, ar c'hezeg.

- Dav eo din gwelet anezho, a lavar Pierig.

P'en doa gwelet anezho, e wele e oa ur jav ruz, ur jav du, hag ur jav gwenn, hag ur bach da vont war pep hini anezho, hag ur vantell, memes lioù gant ar jav, da vont war ar jav : un habit da vont war pep jav.

- Bon, a lavar Pierig dezhañ, pegement oc'h paeet ?

- N'on ket paeet kement-se a dra. Eu, un tammig bihan ouzhpenn ma boued neuze e c'hallo dont ganin.

- Bon, c'hwi a raio ha labour evel oc'h kustum, ha me a baeo arc'hant doulet bremañ, diouzh ar mod e vize graet araok.

- O, gast ! Mat-tre eo avat, a lavar hemañ, fouget peogwir e oa paeet e doull diouzhtu.

Setu Pierig, a-benn neuze, e veze poent dezhañ mont d'ar gêr.
Gwelet en doa e gezeg. Pierig en-dro d'an traoñ ba' ar c'hoad, paotr
paour, gant e saout en-dro d'ar ger.

AR SARPANT SEIZH PENN

Setu, a-benn ur c'hrogad goude-se, oa deut kaoz : eno e oa ur sarpant seizh penn, neuze, hag hennezh a ranke kaout ur plac'h yaouank triwec'h vloaz bep bloaz. Ma oa degouezhet bezañ dezignet (anvet) merc'h ar Roue. Setu, ur paotr saout 'n doa ar Roue bremañ, met bremañ e oa o vont da goll e verc'h...

Setu Pierig a vize o selaou ar re-se,

- Ya, trist eo neuze, a lavar Pierig.

- Ya, a lavar ar Roue, bremañ e rankomp mont, peogwir hi a zo dezignet ar bloaz-mañ, diouzh ar re driwech' vloaz ; degouezhet bezañ dezignet merc'h ar Roue.

Setu oa hi da vont da nav eur deus ar mintin. Hi a gemer an hent da vont war droad. Met Pierig, gant e saout er-maez, da eizh eur diouzh ar mintin. Setu Pierig tapout e varc'h du, paotr paour, ar vantell war e c'horre, gwisket an tog ha tout. Setu 'n doa cheñchet min dezhañ un tammig bihan. Setu a-benn oa degouezhet eno, eñ o tont war an hent neuze. Merc'h ar Roue a oa o vont war he zroad, neuze a oa o tapout dre un hent, ha Pierig o tont dre un hent all da rejoagnañ (adkavout) anezhi. Pa oa degouezhet ganti :

- Ale, c'hwi zo o vont da bourmen ?

- A ya, a lavar houmañ.

- Met deus war varc'h, e vo aesoc'h deoc'h.

- O nann, a lavar hi, me am eus amzer awalc'h da vont... Me a zo o vont da gavout ar sarpant seizh penn, rankan mont.

- O, met deus war varc'h memestra, a lavar Pierig, e vo aesoc'h deoc'h.

Ha oa aet da gontañ un tamm kaoz en ur vont.

- O, a lavar hi, ne, yan ket avat.

- O, a lavar Pierig dezhi, pign war talier ar marc'h memestra, me zo o vont etrezek aze, a-c'hiz-se, setu me a gavo berr an amzer.

Ma, a-benn ar fin, hi 'n doa akseptet (asantet), a oa war talier ar marc'h gant Pierig. Setu Pierig a oa aet, pa oa aet azalek, pelec'h e oa ar sarpant seizh penn. Eñ a lavar dezhi :

- Chom war ar marc'h, a-c'hiz-se, me a zo o vont d'an traoñ, da welet, da c'houlenn gantañ da welet hag eñ...

- Ale, loen lous, a lavar Pierig dezhañ, amañ emañ da damm boued !

- N'em eus ket ezhomm anezhi hiriv, c'hwi a zegaso anezhi din a-benn arc'hoazh, da zek eur.

- Bon, a lavar Pierig, ken n'en doa ket laret nemet an dra-se dezhañ : n'eus ket ezhomm deus oudoc'h hiriv : a-benn arc'hoazh da zek eur.

Pierig neuze, lar dezhi, peogwir oa ket bet diskennet d'an traoñ diwar varc'h, o vont ganti d'ar gêr en-dro, ha pa oa aet azalek an hent en-dro, eñ a lavar dezhi :

- Diskenn.

- A nann, nannn dav eo deoc'h dont asambles ganintre, "Papa" vo kontant lar oc'h deut asambles ganin du-hont.

Setu, e rank Pierig lavarout dezhi da vont d'an traoñ. Met pa oa hi o tont d'an traoñ, houmañ en doa un tamm sizailh vihan ganti... Troc'het un tamm eus mantell Pierig, un tamm kornachenn bihan, da lakaat anezhañ ba' r e chakod, ba' e godell. Ha aet traoñ neuze.

Setu Pierig a zeue en-dro gant e varc'h d'ar gêr, neuze, ha gant e zaout d'ar c'hraou : a-benn neuze e vize

poent da vont en-dro gant e zaout adarre. Setu, pa oa deuet gant e saout ba'r c'hraou, ar Roue a c'houlenn gantañ adarre

- 'peus ket gwelet netra, Pierig ?

- Nann avat, n'em eus ket gwelet seurt ebet. Met peseurt mod, ar verc'h zo a-c'hiz-mañ, me a gave din e oa-hi sañset da vont da gavout ar sarpant seizh penn.

- Ya, met laret 'zo bet dezhi dont en-dro a-benn arc'hoazh da zek eur.

Un devezh war-lerc'h neuze, tapet e varc'h ruz, ha gwisket an "tenue" da vont war e c'horre ha war an hent en-dro da renkontrañ (kejañ gant) merc'h ar Roue. Setu pa oa degouezhet ganti, Pierig a lar dezhi :

- Ma peus c'hoant pignat war varc'h, e vo aesoc'h deoc'h.

- O, lar hi, me am eus amzer a-walc'h da vont.

- Met ne vioc'h ket skuishoc'h ac'hanoc'h evit dont war varc'h asambles ganin.

- Ma, a lar hi, mont a ran d'ober. Dec'h 'm oa bet chañs, 'm oa kavet ur c'havalier c'hoazh, ha 'n doa kaset ac'hanon, peogwir me a oa sañset da vezañ kaset d'ar sarpant dec'h, ha 'n doa laret din 'n doa ket ezhomm deus oudon, ha setu, mont a ran asambles ganeoc'h en-dro.

Pa oant deuet da belec'h oa ar sarpant adarre, Pierig a lar dezhi :

- Chom war varc'h atav, ha me, a lar Pierig, eo a zo o vont da gaout... da c'houlenn digantañ... Ale, loen lous, ama ñ emañ da damm boued !

- N'em eus ket ezhomm anezhañ hiriv, c'hwi a zegaso anezhañ din a-benn arc'hoazh da unnek eur.

- N'eus ket ezhomm ac'hanoc'h hiriv...

Pierig, neuze, a gas anezhi en-dro adarre, d'azalek lerc'h en doa kemeret anezhi, hag a lar dezhi :

- Diskenn traoñ.

Faote ket dezhi.

- Dec'h, a lar hi, e oen langachet -peogwir ma zad-abalamour n'em moa ket degaset an hini a oa bet oc'h ambroug warnon, n'em moa ket degaset anezhañ tre en ti ganin-me. Hiriv e rankfec'h dont.

- Yaou, ne yan ket ! a lar Pierig, nann, nann, dalv ket boan deoc'h. Dav eo deoc'h diskenn !

- O, ne ran ket, c'hat !

- Ma, rankefec'h diskenn a lar Pierig dezhi. Setu a-benn ar fin e oa hi diskennet. Met hi 'n doa troc'het un tamm deus e chupenn deus dreñv adarre se !

Pierig gant e varc'h d'ar ger en-dro, lakaet anezhañ ba' ar marchosi, ha laret da hini ar marchosi da soagnañ (d'ober war-dro) anezhañ, soagnañ mat ar c'hezeg. Ha Pierig gant ar saout d'ar c'hraou, ar fonnusañ m'en doa gallet. Pa oa degouezhet ba' ar c'hraou, ba' ar ger, e oa ar Roue eno :

- A ! Degouezhet oc'h Pierig, 'peus ket gwelet sort

- Nann, nann a lar Pierig, 'm eus ket gwelet sort ebet.

- A ! Amañ n'emañ ket ken fall-se an traoù ; ar verc'h zo deut en-dro hiriv adarre.

- A, deut eo hi en-dro ? A, gwell-a-ze.

- Ya, ya, a lar ar Roue dezhañ, met (pan) peogwir ema-hi da vont en-dro a-benn arc'hoazh da unnek eur.

- Ma, a lar Pierig, n'eus ket chañs, neuze !

Setu an devezh warlerc'h neuze, adarre, pa oa deut ar mare dezhi da vont. Hi a oa aet war he hent adarre, ha Pierig a oa aet gant e saout dre an tu all, neuze; ha tapet ur marc'h gwenn neuze adarre. A-benn en doa savet ar c'hoad, da vont da gavout paotr ar marchosi, e lar dezhañ :

- Sell (dibr) ar marc'h gwenn din bremañ. Ha Pierig war geiñ ar marc'h gwenn...

Pierig a ouie peseurt eur e yae hounnezh. Hag e lare dezhi pa oa degouezhet eno :

- Ale, c'hwi zo o vont da bourmen ?

- Ya, lar hi.

Trist e oa hi a-benn neuze kar soñjal a rae dezhi : hiriv eo an devezh diwezhañ neuze.

Pa oa aet Pierig d'azalek lerc'h e oa ar sarpant, eñ o vont 'kichen an toull neuze, o c'hopal dezhañ :

- Ale, loen lous, amañ emañ da damm boued.

- Diwiskit anezhi din noazh, neuze, a lavar al loen lous, diwiskit anezhi din noazh.

- Gast ! laret 'zo deoc'h dont d'an traoñ, laret zo deoc'h diwiskañ noazh.

Houmañ he doa un tammig mezh, a yae a-dreñv ar marc'h da deurel he dilhad. Setu, e-pad an amzer tout, Pierig, neuze a oa gant e sabrenn.

- Ale, loen lous, prest eo hi.

Ya al loen lous en deus plantet unan eus e bennoù maez eus an toull, peogwir en doa seizh penn, evit gwelet. P'en doa taolet e benn maez, Pierig gant e sabrenn hag e vorzhol : VLIYOU ! Troc'het e benn dezhañ. Ha kerkent an hini all, an eil war-lerc'h egile. Ha oa troc'het e seizh penn dezhañ a-mod-se.

- Ale, a lavar Pierig dezhi, gwiskit ho tilhad endro.

Houmañ he doa mezh hag houmañ a yae da guzhat a-dreñv ar marc'h c'hoazh, abalamour he doa mezh war wel da Pierig, noazh. Setu hi neuze, keit e oa bet hounnezh o wiskañ he dilhad, neuze, Pierig tapout pennoù ar sarpant ha digoriñ

o c'henoù dezho, ha troc'hañ o zeod dezho. Ar seizh teod, ha pakañ anezho ba' touez un tamm lien a oa gantañ e-barzh e c'hodell, ha pakañ anezho tout ba' touez al lien, ha laosk ar pennoù eno.

- Ma ; bremañ e lar eñ dezhi, bremañ oc'h saveteet, ar sarpant-se n'en do ket ezhomm merc'hed yaouank ken anezhañ.

Setu e-pad an amzer-se, houmañ he doa gwisket he dilhad ; war gein ar marc'h, ha Pierig neuze, o vont da gas anezhi en-dro, azalek memes plas adarre, de belec'h oa boazet.

- O, a lar hi e renke dezhañ dont.

Bewech e vezan langachat gant ma zad abalamour ne zegasan ket ac'hanoc'h d'ar ger, ar wech-mañ, hemañ a vo fouget.

Setu, a-benn ar fin, forzh d'ober berc'h dezhi, hi a oa diskennet, ha he 'n doa graet memes "ekzersis" en-dro, troc'het un tamm diouzh mantell Pierig, lakaet anezhañ ba' touez he mouchouer. Setu e oa troc'het un tamm diouzh pep korn mantell tout. Ha Pierig gant e varc'h d'ar ger en-dro, ha lakaat anezhañ e-barzh ar marchosi, ha d'ar ger gant e saout.

Pa oa degouezhet ba' ar ger, paotr paour, fouget ar Roue :

- Peogwir oa lazhet ar sarpant seizh penn, a lavareñ, bremañ ma merc'h a chom ganin.

- A, lar Pierig.

AR PILHAOUER

Ha, e-pad an amzer-se, eñ en doa lakaet e-barzh ar journal :
"an hini 'n doa lazhet ar sarpant seizh penn, ma oa gouest da roiñ ar
preuv (brouenn) dezhañ, en dije bet merc'h ar Roue."

Setu, ur pilhaouer a oa eno, paotr paour, o vont gant e gamm-
karr, ha p'en doa gwelet ar seizh penn :

- Gast, a lavar eñ, n'eus ket gwelloc'h prouenn.

Eñ teurel anezho e-barzh e garr; e-barzh karr ar pilhaouer ar
seizh penn, hag o vont gante da di ar Roue.

- A, a lavar eñ, me 'm eus ar brouenn.

Setu ar verc'h se :

- O, ma ! n'eo ket hennezh an hini eo ! a lar.

Hennezh a oa lous, paotr paour, a oa hir e varv tout, e ranke
plantañ anezhañ e-barzh ar sal dour ha tout, ha broustañ anezhañ, gwalc'hiñ
anezhañ, paotr paour, ha troc'hañ e varv dezhañ, troc'hañ e vlev dezhañ.

O ! Ha cheñchet dilhad dezhañ, prenet unan nevez da lakaat dezhañ.
Setu ar verc'h o larout atav : "Nann, n'eo ket hennezh an hin
eo".

- Ha bremañ ne blij ket deoc'h ? Gant hennezh e rankefec'h mont

A-benn ur c'hrogad goude-se e oa sinet un devezh neuze, da lakaat
un devezh da zimeziñ merc'h ar Roue. Nebeut devezhioù araok, Pierig tapout
e varc'h du, ha war e gein, paotr paour.

Setu, pa oa sinet an devezh, pedet an dud ha tout, lakaet an
devezh : Opala ! heman, Pierig o tont, ha ba' kour (porzh) ar Roue gant
e varc'h du ober an dro deus ar c'hour, hag er-maez kerkent en-dro.

- O papa ! a lar hi, hemañ eo an den en deus lazhet ar sarpant.

- A ya, a lar henezh, abalamour henezh a zo ur paotr degourdi, henezh a blij deoc'h, a lar.

Ar pilhaouer :

- EEEE ! Piv en deus ar brouenn deus traoù a-mod-se, a lar, ganin-me emañ ar brouenn, a lar ar pilhaouer.

Goude-se, neuze, oa retardet (daleet) neuze, an dimeziñ, an dimeziñ a zo retardet deus eizhtez. A-benn eizhtez goude-se e oa savet en-dro, lakaet an dimeziñ en-dro, peogwir den ebet ne vouje en-dro. Setu, daou zevezh bennak araok e oa deut an eizhtez adarre, Pierig gant e varc'h ruz, paotr paour, ha ba' ar c'hour en-dro. Setu ar Roue en doa roet ordr (urzh) neuze :

- Ma welefec'h ur c'havalier bennaket o vont ba' ar c'hour, a lar, kerkent e vo aet e-barzh, serrit an nor, a-mod-se e vo tapet e-barzh.

- Met Pierig, paotr paour, en doa graet tro ar c'hour, ha dreist ar vur er-maez gant e varc'h en-dro. Ar verc'h a hope se :

- Papa ! Hemañ eo an den, hemañ eo an den.

Setu e oa dav retardañ (daleañ) adarre. Ar pilhaouer, paotr paour, a rae bec'h gant an dra-se ! hag a lar :

- Pelec'h emañ an den, a lar eñ, piv en deus ar brouenn, me eo. Ingal e oa.

Met goude-se e oa dav retardañ adarre deus eizhtez all. Goude-se e oa sinet en dro adarre an dimeziñ eizhtez warlerc'h. Ar Roue en doa roet ordr (urzh) neuze d'e soudarded, da zerrin an nor ha, bep dek metr deus outo war vur e oa bailhonetoù, kanon ha tout...

- Ha ma welit anezhañ o tont, plantit ar vailhonetez e-barzh, a lar. Met ne vo ket dav deoc'h lazhañ anezhañ, mar gallit plantañ dezhañ ba' e zivesker, a lar.

Setu, a-benn ar fin, e oa deut an devezh en-dro : VLIYOU ! gant e varc'h gwenn dreist ar vur (v-moger). Met ur santinel aze o vont a-biou neuze, en doa piket dezhañ 'ba e votez. Ha treuzet e votez gant beg ar vailhonetez, torret beg ar vailhonetez ba' ar votez, hag ar penn dezhañ a oa deut er maez a-mod-se.

Piket troad Pierig un tammig. Setu Pierig neuze a oa deut en-dro, bet kaset e varc'h d'ar c'hraou, o tont en-dro gant e saout d'ar c'hraou, hag e oa kamm ken kenañ.

- Petra, Pierig, a ziskouezh deoc'h

- N'ouzon ket c'hat, a lar Pierig d'ar Roue.

- Gast, c'hwi a zo kamm, diskouezh din eta ! kaset Pierig da gavout ar medisin.

Ar medisin, pa oa deut, setu a fouilhe :

- O gast ! Petra a ra an dra-mañ.

Ur bles war e droad. Setu e oa klasket e votez, e oa tennet un tamm deus ar vailhonetez maez deus e votez. Setu e oa goulennet :

- Pelec'h emañ... An dra-mañ 'zo bet ur vailhonetez bennaket, a lar ar medisin.

- O Ya ! emichañs, a lar.

- Pelec'h emañ an hini a zo torret e vailhonetez aze, en doa plantet ba'... en doa piket anezhañ ba' ar c'havalier a oa war varc'h, ur marc'h gwenn ?

Setu e oa klasket hennezh, ar soudard-se, gant e vailhonetez ; pa oa paset an tamm deus ar vailhonetez en-dro, hennezh a zegouezhe just war beg ar vailhonetez. Hemañ eo an den.

- A, a lar ar Roue dezhañ, met peseurt mod, c'hwi Pierig eo a oa oc'h ober an dra-se !

Setu Pierig a lar dezhañ neuze :

- Ya, me an hini e oa.

- Penaos, Pierig, c'hwi o tebriñ ganeomp bemdez ouzh taol, hag n'amzavec'h netra, o lezel ac'hanomp oc'h ober kement-se boulevers (trefuilh).

- Me, n'on ket oblijet (rediet) da larout deoc'h tout pezh a ouzon ac'hanon, a lar Pierig.

Hag ar pilhaouer neuze a oa fached :

- Pelec'h emañ e brouenn gantañ, a lar (hennezh en doa laeret ar pennoù). Piv oa... Me am eus ar brouenn, a lar ar pilhaouer a-mod-se, paotr paour.

- Ya, a lar Pierig dezhañ (a-benn ar fin, bet da welout ar Roue).

- Met c'hwi 'peus prouenn, a-benn neuze, Pierig ?

- Ya, a lar Pierig, me am eus ar brouenn.

Setu, a-benn ar fin neuze, e-keit e oa hemañ all o larout en doa ar brouenn ha tout ar pennoù gantañ, Pierig en ur vont :

- Met, komplet eo ho pennoù ?

- Ya, c'hat, a lar ar plilhaouer !

Setu Pierig en doa digoret e c'henou, d'ar re-mañ, k ne oa teod ebet ba' kenou hini ebet anezho. Setu Pierig neuze o tapout anezho eus touez al lien :

- Setu, a lar Pierig, amañ emañ an teodoù. Met, me n'on ket ken sot evel doc'h, me n'on ket aet da zougen kement a-bouez ac'hanon, a lar, evit netra !

Setu goude-se neuze, ar Roue da gavout Pierig :

- A, Pierig, panpeogwir oc'h bet a-mod tre ganin, n'on ket gouest da roiñ va merc'h deoc'h c'hoazh.

- A, a lar Pierig, petra a vo dav ober da roiñ deoc'h tout neuze

- O ! a lar eñ, aze a zo ur bik aour ba' kreiz ar mor. Ha 'benn roiñ ma merc'h deoc'h, a-benn neuze c'hwi a rank tapout honnezh din : ur bik aour, ba' ur roc'h, ba' kreiz ar mor.

- Kazi sur, ne zeuin ket a-benn deus ma jeu, k a lar Pierig, moarvat on o vont da loupat c'hoazh.

AR BIK AOUR

A-benn ar fin, deut e soñj dezhañ :

- Gast, ma breudeur kaer a lare din, ma 'm bize bet ezhomm deus outo d'ober un dra bennaket, gervel anezho teir gwech pep hini anezho, hag e vizont deut d'am sikour.

Pierig o vont :

- Roue an deñved, Roue an deñved, Roue an Deñved.
'Benn neuze e oaint eno.

- Roue al lapoused, Roue al lapoused, Roue al lapoused.
Deut egile en-dro, Roue al lapoused en-dro. Ha goude-se, hemañ a c'houlenn :

- Roue ar pesked, Roue ar pesked, Roue ar pesked.
Deut Roue ar pesked, e oaint o-zri eno.

- Petra 'zo Pierig ? a laront.

- A ! un dra start awalc'h a zo roet din d'ober, n'ouzon ket hag eñ e teuin a-benn deus ma c'hrogad.

- Ya, emichañs, Pierig, petra 'zo ?

- Aze zo ur bik aour ba' kreiz, ba' ur roc'h ba' kreiz ar mor. Hag ar Roue a lar din e ranken degas honnezh dezhañ a-benn kaout e verc'h. Ha c'hoant bras 'm eus da gaout e verc'h, a lar Pierig, kar plijout a ra din !

- O, ma n'eus ken nemet an dra-se, a lar Roue ar pesked, n'eo ket kalz tra.

- N'ouzon ket a lar Pierig.

Ha Roue ar pesked diouzhtu gervel tout e besked eno :

- Ale, pesked bras, ar re-se ba' dindan ; hag ar re vihan goude-se da stankañ an toulloù.

Ha graet un hent gant ar pesked, dizouret anezhañ tout, graet un hent ganto, da vont tre da gavout ar roc'h, ne oa ket a zour, peogwir ar pesked o doa graet un hent. Int da gavout ar roc'h neuze. Goude-se, neuze, Roue an deñved a lar d'e vaouted pennoù kalet :

- Ale ! Maouted pennoù kalet, a lar, ken kenañ, ken e vrevfec'h anezhi.

Setu, paotr paotr paour, ar re-mañ a boke war ar roc'h, ken kenañ, ken ken ken e teu ar gwad d'o fennoù. Pa vize skuizh ur rumm e vize lakaet ur rumm all. Ha 'benn ur c'hrogad goude-se "mon vieux", e oa faoutet ar roc'h. Setu neuze Roue al lapoused a lakae tout e lapoused o nijal eno, paotr paour, an erer ha tout ar re vras o nijal a-us dezho, evit despun ar bik aour. Setu, 'benn e oa hi deut, e oa despunet ar bik aour, e oa hi da Bierig.

Pierig a zegas anezhi d'ar Roue.

- A, a lar ar Roue, bremañ on oblijet d'akseptiñ (rediet d'asantiñ) ganeoc'h, met peseurt den oc'h ? C'hwi a zo avansetoc'h evidomp.

- Bon ! a lar Pierig, ne ran ket forzh.

Setu e oa graet an dimeziñ gant Pierig ha gant merc'h ar Roue neuze. 'Benn e oa echu an traoù tout, bet Pierig eno, setu Pierig o pediñ ar Roue neuze da vont, neuze e wreg hag e verc'h, da vont da welout e vaner ivez.

- Me am eus ur maner ivez, a lar Pierig.

- A ya ! Pelec'h emañ ? Ha c'hwi a zeue da baotr saout evidon !!!

- Ya, ya, a lar Pierig, me n'on ket difisil ac'hanon met, me am eus ur maner.

Gast ! Pierig a ya gant ar Roue, hag e wreg, da welout ar maner, da "vizitañ" ar c'hezeg ha tout, ar mantili, ha dre ma vize tapet ur vantell, ar verc'h a vize un tamm ganti ha 'n doa fofilet anezhañ en-dro, staget anezhañ en-dro ba' e blas...

- Amañ 'mañ mat, a lar hi.

- Ya, re wir eo, a lar hemañ.

Goude-se Pierig neuze, kas anezho da welet e arc'hant bras en doa.

- O, a lar eñ, me n'on ken nemet ur pilhaouer 'kichen Pierig ac'hanon, 'kichen ma mab kaer.

Setu e oa klañv ar Roue, paotr paour, chomet fall ar Roue eno.

Setu n'en doa ket gallet gouzout morse peseurt mod en doa graet Pierig e fortun.

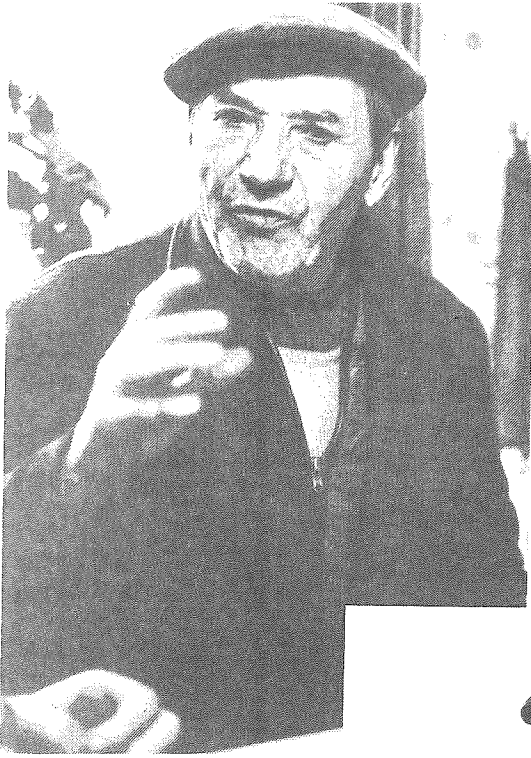
Setu, eñ a lar :

"Ma c'hoarezed a oa gwreged da dri roue, blam' betra ne vizen ket bet mab kaer d'ur roue".

Goude-se en doa graet ur fortun vat.

FIN

NOTENNOU...NOTENNOU...NOTENNOU...NOTENNOU...NOTENNOU...NOTENNOU...

Ba' _____ e-barzh
Ur c'havalier _____ marc'heg
blam' betra _____ abalamour da betra
despun _____ dastum
anochenn _____ trikenn
trima _____ mont da veajiñ pell
rouejou _____ roueed
peus _____ ho peus

ne teuez ket

da vont _____ d'hont
me zo hont _____ kemmadur v....h
avat _____ c'hat
gant _____ ga'
ba'n ti _____ ba' an ti
me zon _____ me a son
me zant _____ me a sant

ouzh _____ deus

"deus" vo klevet _____ "da"

deus _____ eus

no _____ ne vo

lazhañ _____ lao

kavout _____ kaout

me n'e oa _____ me an hini eo a oa

e-touez _____ touesk

leuskel _____ laosk

